

GREENPEACE

Τίτλος σχεδίου νόμου: «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους τομείς: α) της διαχείρισης υδάτων, β) της διαχείρισης και προστασίας των δασών, γ) της αστικής ανθεκτικότητας και πολιτικής, δ) της καταπολέμησης της αυθαίρετης δόμησης, ε) της ενεργειακής ασφάλειας»

Επισπεύδον υπουργείο: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στάδιο: Δημόσια διαβούλευση

Ιστοσελίδα: <http://www.opengov.gr/minenv/?p=13310>

[Ανάλυση συνεπειών ρύθμισης](#)

Διάρκεια δημόσιας διαβούλευσης: 6 - 15 Απριλίου 2024

Κοινός σχολιασμός των Περιβαλλοντικών Οργανώσεων WWF Ελλάς, Greenpeace, και Electra Energy στην ΕΝΟΤΗΤΑ Δ': ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σχόλια επί της αρχής

1. Η διαδικασία διαβούλευσης η οποία αφορά σε ένα πολυνομοσχέδιο 123 άρθρων, με συνολική διάρκεια υποβολή σχολίων μόλις 9 ημέρες, αντιβαίνει στις αρχές Καλής Νομοθέτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αποδοχή των πολιτών σε ζητήματα που αφορούν στην πράσινη ενεργειακή μετάβαση κρίνεται μείζονος σημασίας που όμως για ακόμη μία φορά δεν επιτυγχάνεται με προσχηματικές διαβουλεύσεις. Με αυτή τη λογική το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτυγχάνει να υπερασπιστεί και να υποστηρίξει ακόμα και ρυθμίσεις ή άρθρα του παρόντος που είναι θετικά για τη μετάβαση και τους πολίτες όπως το πρόγραμμα ΑΠΟΛΛΩΝ. Αντίθετα fast track ρυθμίσεις, που αφορούν εν προκειμένω πολίτες που έχουν επενδύσει στις ΑΠΕ ή είναι δυνητικά ωφελούμενοι από αυτές δεν δημιουργούν πρόσφορες συνθήκες ούτε στην αναπτυσσόμενη αγορά των ΑΠΕ στην Ελλάδα αλλά ούτε και στην αύξηση της αποδοχής τους. Από την άλλη μεριά, παρατηρείται ότι σημαντικές καθυστερήσεις της Ελλάδας στην εφαρμογή των πολιτικών και ρυθμιστικών πλαισίων της ΕΕ οδηγεί σε προτεινόμενες αποσπασματικές ρυθμίσεις και διατάξεις που εντάσσονται σε πολυνομοσχέδια όπως το παρόν με σύντομους χρόνους διαβούλευσης και όχι στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού πλαισίου για την αποκεντρωμένη κατανεμημένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που παρουσιάζει αρκετά πλεονεκτήματα σε ότι αφορά τη γρηγορότερη διείσδυση των ΑΠΕ με τη μεγαλύτερη λαϊκή αποδοχή και τα περισσότερα οφέλη για τους πολίτες. Το πολυνομοσχέδιο παρουσιάζει αρκετές διατάξεις οι οποίες είναι στη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η απουσία στρατηγικών εργαλείων που θα διευκολύνουν περισσότερο τη δικαιότερη διείσδυση των ΑΠΕ με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, όπως το ειδικό χωροταξικό σχέδιο για τις ΑΠΕ ακόμα εκκρεμούν.

GREENPEACE

2. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η παραγωγή ενέργειας από βιομάζα δύναται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά μόνο αν συνεισφέρει σε ραγδαίες και άμεσες μειώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε σύγκριση με τα ορυκτά καύσιμα. Οι περιορισμένοι πόροι βιομάζας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με μεγάλη προσοχή και να μην προτιμούνται όταν υπάρχουν άλλες πηγές καθαρής ενέργειας χαμηλότερων ή/και μηδενικών εκπομπών, όπως η αιολική και η ηλιακή ενέργεια.

Η πρωτογενής ξυλώδης βιομάζα (κορμοί δέντρων, κούτσουρα, κλαδιά και άλλα ξύλα που λαμβάνονται κατευθείαν από το δάσος) είναι απίθανο να είναι χαμηλών εκπομπών. Αυτό συνεπάγεται ότι η χρήση βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας μπορεί να αποτελέσει προτεραιότητα μόνο για τομείς όπου δεν υπάρχουν, ή είναι περιορισμένες, οι εναλλακτικές λύσεις αυτή τη στιγμή ή στο εγγύς μέλλον, όπως η αεροπορία και οι βιομηχανικές δραστηριότητες υψηλής θερμότητας (π.χ. για χάλυβα και τσιμέντο) και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προτιμάται η δυνατότητα χρήσης απευθείας ηλεκτρικής ενέργειας (από ΑΠΕ). Για τον τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας η χρήση βιομάζας θα πρέπει να αποφεύγεται, καθώς σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις υπάρχουν διαθέσιμες εναλλακτικές πηγές (όπως ενέργεια από φωτοβολταϊκά και ανεμογεννήτριες). Αντίστοιχα για τη θέρμανση κτιρίων θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα και να διευκολύνονται λύσεις όπως η άμεση ηλεκτροδότηση και οι αντλίες θερμότητας. Δεδομένου, επίσης, ότι η ολική απομάκρυνση της πρωτογενούς ξυλώδους βιομάζας μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχει πρόβλεψη στα Διαχειριστικά Σχέδια για τη συγκράτηση της απαραίτητης ζωντανής και νεκρής δασικής βιομάζας που είναι αναγκαία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

3. Αναφορικά με την ενεργειακή ασφάλεια και τις αδειοδοτήσεις, γενικά κρίνονται θετικές οι διατάξεις που αφορούν στην απελευθέρωση ηλεκτρικού χώρου, και ευρύτερα στην προώθηση της (συλλογικής) ιδιο-κατανάλωσης, όμως δεν προβλέπονται μέτρα περαιτέρω στήριξης του ΔΕΔΔΗΕ, ώστε αυτός να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις αυξανόμενες ευθύνες που του ανατίθενται. Παράδειγμα αποτελεί η πρόβλεψη στο Άρθρο 96 ο ΔΕΔΔΗΕ να “προβαίνει στην εκπόνηση των αναγκαίων ενεργειακών μελετών και τη διαστασιολόγηση των απαιτούμενων έργων ανά Ε.Κ.Π..”. Για την επιτάχυνση και τη γενικότερη διασφάλιση της ενεργειακής μετάβασης, απαιτείται η ευρύτερη στήριξη των υπηρεσιών αδειοδότησης: στελέχωση με (νέο και επαρκές) εργατικό δυναμικό, ψηφιοποίηση και απλοποίηση των διαδικασιών, και συγκέντρωση όλων των βημάτων αδειοδότησης υπό την επίβλεψη Ενιαίων Σημείων Επαφής (Single Contact Points) όπως προβλέπει το Άρθρο 16 της Αναθεωρημένης Οδηγίας για τις ΑΠΕ.

GREENPEACE

Άρθρο 95 Πρόγραμμα «Απόλλων» – Προσθήκη άρθρου 14Δ στον ν. 3468/2006

Η συγκεκριμένη διάταξη εισάγει το πλαίσιο ενός ευνοϊκού προγράμματος για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και τις τοπικές κοινότητες, καθώς δίνεται η δυνατότητα σε ευάλωτα νοικοκυριά, Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων και Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης να καλύψουν το σύνολο ή μέρος των ενεργειακών τους αναγκών από ΑΠΕ. Με την ρύθμιση δρομολοούνται 13 ΕΚΠ σε επίπεδο περιφέρειας, μια ευκαιρία που δεν θα πρέπει να χαθεί από τις περιφέρειες και η οποία ακολουθεί την [πρόταση](#) της Greenpeace (2018) για κοινωνική ηλιακή πολιτική. Σε συνέχεια της συγκεκριμένης ρύθμισης το υπουργείο θα πρέπει να εκτιμήσει αντίστοιχα και την πρόβλεψη του RepowerEU για τη σύσταση τουλάχιστον μιας ενεργειακής κοινότητας σε δήμους άνω των 10.000 κατοίκων.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα στοχεύει και στην καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας, η αποκλειστική πρόβλεψη μόνο των δικαιούχων του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου Α΄ (Κ.Ο.Τ. Α΄) ως δυνητικών ωφελούμενων του προγράμματος, περιορίζει σημαντικά τις περιπτώσεις ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών και ευπαθών ομάδων και, συνεπώς, το εύρος υποστήριξης και οφέλους του προγράμματος “Απόλλων”. Ειδικότερα, υφίστανται ενεργειακά ευάλωτα νοικοκυριά τα οποία δεν επωφελούνται από το Κ.Ο.Τ. Α΄, αλλά χρήζουν υποστήριξης μέσω του προγράμματος, όπως τα ενεργειακά ευάλωτα νοικοκυριά με μεγάλη ενεργειακή κατανάλωση λόγω χρήσης μηχανημάτων ιατρικής υποστήριξης στην οικία τους. Αντίστοιχα, οι πολύτεκνες οικογένειες ως δικαιούχοι του Κ.Ο.Τ. Γ΄ θα πρέπει να συμπεριληφθούν στους ωφελούμενους του προγράμματος, δεδομένης της σημαντικής οικονομικής επιβάρυνσης των συγκεκριμένων νοικοκυριών τα τελευταία χρόνια.

Προκειμένου, λοιπόν, το πρόγραμμα “Απόλλων” να συμβάλλει ουσιαστικά στην καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας, κρίνεται απαραίτητη είτε η αναφορά περισσότερων κατηγοριών ευπαθών ομάδων και ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών στη διάταξη του άρθρου 14Δ παρ. 2 είτε η με οποιοδήποτε εύφορο τρόπο παροχή ευελιξίας στους Δήμους και τα αρμόδια Κέντρα Κοινότητας να εντάξουν και περιπτώσεις ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών που δεν πληρούν το κριτήριο του Κ.Ο.Τ. Α΄ αλλά χρήζουν υποστήριξης σύμφωνα με τις επιτόπιες επισκέψεις των κοινωνικών λειτουργών του Δήμου.

Τέλος, για τα ευάλωτα νοικοκυριά η ρύθμιση είναι υποστηρικτική στο βαθμό που δεν περιορίζει τα νοικοκυριά να είναι μέλη στην ΕΚΠ στην περιφέρεια στην οποία ιδρύεται η Ε.Κ.Π.

Θεωρούμε εξαιρετικά περιοριστικά τα 9β και 9γ. Επιπλέον οι περιορισμοί αυτοί ενδεχομένως να δυσχεράνουν την υλοποίηση των στρατηγικών των Δήμων που αφορούν στην ενεργειακή μετάβαση και την καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας.

Άρθρο 96 Υλοποίηση του Προγράμματος «Απόλλων» – Προσθήκη άρθρου 14Ε στον ν. 3468/2006

Η διατύπωση της παραγράφου 8β του άρθρου είναι γενική και ασαφής και δεν προσδιορίζει τι είδους χρεώσεις καλούνται να καταβάλλουν οι ωφελούμενοι του προγράμματος προς τον Ειδικό λογαριασμό ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ δημιουργώντας την εντύπωση οι χρεώσεις αυτές δύνανται να καθοριστούν από οποιαδήποτε μελλοντική υπουργική απόφαση, η διαδικασία έκδοσης της οποίας αποκλείει οποιαδήποτε συμμετοχή των πολιτών και των φορέων από τη τελική διαμόρφωσή της.

Άρθρο 97 Διενέργεια ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης – Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4414/2016

Παρότι με το προτεινόμενο Πρόγραμμα φαίνεται να δίνεται προτεραιότητα στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών ευάλωτων νοικοκυριών κάτι για το οποίο συγχαίρουμε το υπουργείο εντούτοις παρατηρείται ότι καταργείται η λειτουργική ενίσχυση Φωτοβολταϊκών σταθμών ενεργειακών κοινοτήτων κάτι το οποίο μπορούσε να εξασφαλίσει την υλοποίηση των έργων κοινοτήτων λαϊκής βάσης έναντι μεγάλων εταιρικών (και άρα κερδοσκοπικών) έργων ΑΠΕ.

Η ένταξη των ενεργειακών κοινοτήτων σε ανταγωνιστικές διαδικασίες μετά την 1/5/2024 δεν τεκμαίρεται βάσει Ευρωπαϊκών κατευθύνσεων. Συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας ορίζουν πως οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να εξαιρούνται από διαγωνισμούς για έργα ίσα ή μικρότερα των 6MW (για όλες τις τεχνολογίες), και ίσα ή μικρότερα των 18MW (για αιολικά). Το έως σήμερα καθεστώς απαλλαγής για ενεργειακές κοινότητες στις οποίες συμμετέχουν Δήμοι και τουλάχιστον 50 φυσικά πρόσωπα αποτελούσε ένα θετικό μέτρο για τη διασφάλιση της προνομιακής διαχείρισης μόνο προς κοινότητες ευρείας λαϊκής βάσης. Ως εκ τούτου προτείνεται η συγκεκριμένη παράγραφος να διαγραφεί.

Κατ' ελάχιστον η ανταγωνιστική διαδικασία που περιγράφει η παράγραφος 3γ του άρθρου 97 θα πρέπει να τηρεί διαδικασίες επί ίσοις όροις, δηλαδή μόνο μεταξύ ενεργειακών κοινοτήτων ίδιου χαρακτήρα (όπως γίνεται δηλαδή στην Γερμανία και την Ιρλανδία) και όχι άλλου τύπου έργα ΑΠΕ.

GREENPEACE

Άρθρο 98 Διατάξεις για το καθεστώς ενίσχυσης των σταθμών Συμπααραγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης

Θετική κρίνεται η προτεινόμενη ρύθμιση που επανακαθορίζει η χρονική διάρκεια των Συμβάσεων των άρθρων 9 και 10 του ν. 4414/2016 για τους σταθμούς Σ.Η.Θ.Υ.Α. με κατανάλωση φυσικού αερίου από τα 20 στα 10 έτη.

Η ρύθμιση καλύπτει κατά βάση το σταθμό Σ.Η.Θ.Υ.Α. της ΔΕΗ στην Καρδιά. Θα πρέπει να προσδιοριστεί πόσες ακόμα μονάδες αερίου αφορά η συγκεκριμένη διάταξη και τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την συνολική ισχύ ορυκτού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή.

Άρθρο 101 Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης και υποβολή αιτημάτων σύνδεσης για Πιλοτικούς Θαλάσσιους Πλωτούς Φωτοβολταϊκούς σταθμούς – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 93 και παρ. 2 άρθρου 5 ν. 4951/2022

Δίνεται παράταση στην προθεσμία Σύμβασης Λειτουργικής Ενίσχυσης και στην υποβολή αιτημάτων σύνδεσης για Πιλοτικούς Θαλάσσιους Πλωτούς Φωτοβολταϊκούς Σταθμούς μέχρι το τέλος του 2024. Επιπλέον, δίνεται η επιλογή του Διαχειριστή (ΔΕΔΔΗΕ ή ΑΔΜΗΕ) στον οποίο θα μπορεί να υποβληθεί η αίτηση χορήγησης Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης για σταθμούς ισχύος από 1-8MW με Βεβαίωση ή Βεβαίωση Ειδικών Έργων καθώς και για πιλοτικούς θαλάσσιους πλωτούς φωτοβολταϊκούς σταθμούς του άρθρου 90. Προκύπτουν ερωτηματικά σε σχέση με το πώς και αν προβλέπεται να υπάρξει παρακολούθηση του συνόλου των αιτήσεων ή/και ανά Διαχειριστή για αποφυγή προβλημάτων και καθυστερήσεων στη σύνδεση.

Άρθρο 102 Περιθώριο απορρόφησης ισχύος – Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 4951/2022

Θετικά κρίνεται η διάταξη του άρθρου που αφορά στην περιοδική και διαφανή επικαιροποίηση των περιθωρίων υποδοχής ισχύος σταθμών Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. ανά υποσταθμό (Υ/Σ) και ανά μετασχηματιστή υψηλής τάσης (ΥΤ) και το γεγονός ότι 6MW του περιθωρίου ανά Υ/Σ αφορούν νοικοκυριά και πρωτογενή τομέα ενώ τα υπόλοιπα 4MW διατίθενται για ενεργειακές κοινότητες. Η έγκαιρη και διαφανής ενημέρωση των πολιτών για τον κορεσμό του δικτύου είναι απαραίτητη, ειδικά όσον αφορά στον σχεδιασμό έργων από ενεργειακές κοινότητες. Θα ήταν χρήσιμο να διευκρινιστεί το ακριβές χρονικό πλαίσιο των επικαιροποιήσεων.

Προκαλεί αβεβαιότητα η διατύπωση για τη μέγιστη ισχύ έργων να ορίζεται στα 200kW - θα αφορά μόνο σε κορεσμένους υποσταθμούς στους οποίους απελευθερώνεται νέος χώρος, ή σε όλους τους υποσταθμούς της χώρας, θέτοντας έτσι έμμεσα ένα ταβάνι στην ισχύ των έργων που μπορούν να εφαρμόσουν οι ενεργειακές κοινότητες;

GREENPEACE

Πριν από την εφαρμογή οποιασδήποτε νέας απόφασης, όπως η απόφαση για το net billing, και την κατάργηση μιας υφιστάμενης απόφασης, όπως το net metering, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο βάσει του οποίου θα λειτουργήσει η νέα απόφαση είναι σαφώς καθορισμένο, εμπειριστατωμένο και ολοκληρωμένο. Ο Ν. 5037/2023 που εισάγει και περιγράφει το net billing στερείται πληρότητας επί του παρόντος. Εκκρεμεί εδώ και ένα χρόνο η εφαρμοστική υπουργική απόφαση για την εκκίνηση του net-billing που θα θέσει τις προϋποθέσεις, τους περιορισμούς, τις χρεώσεις, το χρονικό διάστημα, εντός του οποίου υπολογίζεται ο συμψηφισμός, και καθορίζεται το περιεχόμενο και η διαδικασία κατάρτισης των συμβάσεων συμψηφισμού. Υπολείπονται ακόμα βασικές υποδομές για αυτή την μετάβαση, όπως η ευρεία εφαρμογή έξυπνων μετρητών, ειδικά σε νοικοκυριά. Την ίδια στιγμή που τον τελευταίο χρόνο οι επενδύσεις σε ΚΑΕ και ΕΚΠ έχουν παγώσει με την ατελή μετάβαση στο net billing φοβόμαστε ότι θα γίνει το ίδιο και με τους αυτο-καταναλωτές.

Άρθρο 104 Προθεσμίες Υδροηλεκτρικών σταθμών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Παρατείνονται ή αναστέλλονται οι προθεσμίες υλοποίησης υδροηλεκτρικών σταθμών που ανήκουν σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' και Β' βαθμού, καθώς και επιχειρήσεις αυτών. Βασικός σκοπός είναι να διασφαλιστεί η υλοποίηση των υδροηλεκτρικών σταθμών των ΟΤΑ. Δεν διευκρινίζεται για πόση (συνολική) ισχύ μιλάμε και για ποιους σταθμούς.

Άρθρο 105 Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα και Τέλος Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – Τροποποίηση άρθρου 65 ν. 4964/2022 & Άρθρο 106 Δυνατότητα φορέα Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων για διενέργεια έρευνας και μετρήσεων – Προσθήκη άρθρου 68Α στον ν. 4964/2022

Τα δεδομένα του άρθρου 105 (πρωτογενή και δευτερογενή) αποτελούν περιβαλλοντική πληροφορία με την έννοια της Οδηγίας 2003/4 [πρβλ. άρθ. 2 παρ. 1 (α)] και η ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. είναι «δημόσια αρχή» με την έννοια της ίδιας Οδηγίας [πρβλ. άρθ. 2 παρ. 2 β) ή γ)]. Κατά συνέπεια, πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση «σε όποιον υποβάλλει σχετική αίτηση και χωρίς ο αιτών να οφείλει να επικαλεσθεί οιοδήποτε συμφέρον» [άρθ. 3(1) της ίδιας Οδηγίας]. Η ΕΔΕΥΕΠ οφείλει να παράσχει δωρεάν την πρόσβαση «στα δημόσια αρχεία ή καταλόγους» των δεδομένων αυτών, ενώ για την πρόσβαση στα ίδια τα δεδομένα, μπορεί να αναζητήσει μόνο «εύλογα» τέλη [άρθ. 5(1) και 5(2) της ίδιας Οδηγίας].

Επιπλέον, η πρόβλεψη του νομοσχεδίου ότι «το ύψος του ανταλλάγματος πρόσβασης στα δεδομένα του Φορέα ΥΑΠ δύναται να συναρτάται με τη δέσμευση συμμετοχής στο κόστος συλλογής των δεδομένων και τον χρόνο εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους του ενδιαφερόμενου τρίτου, καθώς και την επιλογή του στην ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών» είναι δυσνόητη, και εγείρει ερωτηματικά από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού. Στην ουσία της, η διάταξη επιτρέπει με διαφορετικούς όρους την πρόσβαση σε

βασικά δεδομένα (προδιαγραφές) που αφορούν την υλοποίηση έργου και αφήνει να εννοηθεί (;) ότι η διαφοροποιημένη συμβολή κάποιου ενδιαφερόμενου στο κόστος συλλογής των στοιχείων «συναρτάται» (;) με τη μελλοντική του επιλογή. Άλλωστε, η διάταξη δεν μεριμνά για την ισότιμη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων στο κόστος συλλογής των στοιχείων αυτών. Η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης πρέπει να γίνεται με τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών [ΑΕΠΠ Σ90/2022 (1ο κλιμάκιο) παρ. 30-35 και εκεί αναφορές, άρθ. 18(1) και 42(2) Οδηγίας 2014/24, άρθ. 18 παρ. 1 και 54 παρ. 2 ν. 4412/2016 όπως ισχύουν).

Άρθρο 107 Χορήγηση Άδειας Έρευνας Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων – Τροποποίηση άρθρου 69 ν. 4964/2022

Το Άρθρο 9 παρ. 7(α) της Αναθεωρημένης Οδηγίας για τις ΑΠΕ (2023/2413) ενθαρρύνει τα Κράτη Μέλη να συμπεριλάβουν τις ενεργειακές κοινότητες ως ωφελούμενες & συμμετέχουσες σε υπεράκτια αιολικά πάρκα. Ήδη Κράτη Μέλη όπως το Βέλγιο προβλέπουν πως η συμμετοχή ενεργειακών κοινοτήτων θα αποτελέσει οριζόντιο κριτήριο στους πρώτους διαγωνισμούς για υπεράκτια αιολικά το 2025.

Προτείνεται να ενταχθεί η συμμετοχή των πολιτών & ενεργειακών κοινοτήτων ως κριτήριο για τη διαγωνιστική διαδικασία για τα ΥΑΣ.

Άρθρο 109 Καθορισμός πλαισίου περιορισμών παραγωγής σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης – Προσθήκη άρθρου 10Α στον ν. 4951/2022

Θετικά κρίνεται η έκδοση πλαισίου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργούνται από την ανάγκη για αυξημένη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) σε σχέση με τον περιορισμένο διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο. Ωστόσο, στα κριτήρια βάσει των οποίων η Ομάδα Διοίκησης Έργου του ΥΠΕΝ υποβάλλει προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας πρόταση, ενιαία ή διακριτά για επιμέρους ζητήματα, σχετικά με το ως άνω πλαίσιο οφείλει να συμπεριλάβει και την αύξηση της ανάπτυξης ενεργειακών κοινοτήτων (με ή χωρίς αποθήκευση) ενισχύοντας την ενεργειακή δημοκρατία. Αυτό είναι απολύτως κρίσιμο αν αναλογιστεί κανείς ότι στην Ελλάδα, λόγω περιορισμών του διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023, το 48% των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας των αιτούμενων ενεργειακών κοινοτήτων έχουν λάβει ειδοποίηση αδυναμίας σύνδεσης από τον Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ).

Προτείνουμε την εξαίρεση όλων των υφιστάμενων και νέων έργων ενεργειακού συμφηφισμού των ενεργειακών κοινοτήτων του νόμου 4513, καθώς και αυτών του νόμου 5037, από οποιοδήποτε περιορισμό παραγωγής.

GREENPEACE

Τέλος, δεν είναι σαφές εάν η επιλογή των σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ που θα υποστούν περικοπές θα είναι τυχαία ή θα βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια. Η προωθούμενη ρύθμιση χρήζει διευκρινίσεων σε σχέση με τα κριτήρια να βάση θα επιβάλλονται περικοπές σε σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και δημοσιοποίηση των εντολών περιορισμού έγχυσης από τους διαχειριστές.

Άρθρο 114 Επίδομα θέρμανσης στον ηλεκτρισμό από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης – Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου εξηκοστού πρώτου ν. 4839/2021

Ο εξηλεκτρισμός της θέρμανσης είναι απαραίτητο βήμα για την απομάκρυνση της χρήσης ορυκτών καυσίμων όπως του αερίου σε μία κατηγορία όπως τα κτίρια και οι κατοικίες που είναι ενεργοβόρα και ρυπογόνα. Παρότι το παρόν άρθρο είναι ένα πρώτο βήμα για τον εξηλεκτρισμό τη θέρμανσης από καθαρή ενέργεια δεν λύνει ουσιαστικά το πρόβλημα, ούτε της απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα ούτε της εξάρτησης ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων από επιδοματικές πολιτικές στην κατανάλωση ενέργειας αντί ουσιαστικών κινήτρων. Το παρόν μέτρο επιδότησης της θέρμανσης από ηλεκτρική ενέργεια θα πρέπει να συνδυαστεί με μέτρα και πολιτικές που προωθούν την εξοικονόμηση ενέργειας (ανακαίνιση των κατοικιών, επιδότηση στην αγορά και εγκατάσταση αντλιών θερμότητας), την αποδοτικότητα, τη συμμετοχή σε συλλογικά σχήματα αυτοπαραγωγής καθαρής ενέργειας και τη μείωση της τελικής κατανάλωσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι την ίδια ώρα που προτείνονται μέτρα για επιδότηση της θέρμανσης από ηλεκτρική ενέργεια, πόροι του ΕΣΠΑ 21-27 (51 εκ. ευρώ) μετατίθενται από έργα εξοικονόμησης και αποδοτικότητας σε έργα ορυκτού αερίου. Καθώς τα Κράτη Μέλη της ΕΕ προετοιμάζονται για την επέκταση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών στις Μεταφορές και τα Κτίρια, είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση σε μακροπρόθεσμες λύσεις εξοικονόμησης. Αυτό άλλωστε προβλέπει και ο Κανονισμός για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, καθώς και η πρόσφατη Επικοινωνία από την Επιτροπή (2023/2407) σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια: η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα (και η συνέχιση των σχετικών επιδοματικών πολιτικών) εγκλωβίζει τα νοικοκυριά σε μόνιμο καθεστώς υψηλών τιμών ενέργειας, και τελικά ενεργειακής φτώχειας.

Επιπλέον, το άρθρο κάνει λόγο για επιδότηση της θέρμανσης σε ενεργοβόρες επιχειρήσεις χωρίς όμως να επιβραβεύει αυτές που επιχειρούν είτε να μειώσουν την κατανάλωση μέσω διορθωτικών μέτρων εξοικονόμησης. Τέλος, η αιτιολογική έκθεση κάνει λόγο ότι η παρούσα ρύθμιση αφορά μόνο στα ευάλωτα νοικοκυριά κάτι όμως το οποίο δεν προκύπτει απαραίτητα από το παρόν άρθρο καθώς οι ωφελούμενοι καθορίζονται αργότερα με ΚΥΑ.

GREENPEACE

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 119 Σκοποί της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 146 ν. 4001/2011

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, επιδιώκεται η τροποποίηση των κείμενων διατάξεων (άρθ. 146 παρ. 2 ν. 4001/2011, όπως ισχύει), έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η συμμετοχή της ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. «σε έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας». Ωστόσο, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στηρίζει μόνο μέτρα σύμφωνα με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» [άρθ. 2 σημείο (6) και 5 παρ. 2 Κανονισμού 2021/241]. Ο περιορισμός αυτός αποκλείει κάθε δραστηριότητα που σχετίζεται με ορυκτά καύσιμα [βλ. άρθ. 1 περ. (ιβ) υ.α. 120535 ΕΞ 2021/2021 όπως ισχύει, την Ανακοίνωση (ΕΕ) "Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας" (2021/C 58/01), και τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2021/2139 σχετικά με την «θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για τον προσδιορισμό του κατά πόσον αυτή η οικονομική δραστηριότητα δεν βλάπτει σημαντικά οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους». Ενόψει των νομοθετικά κατοχυρωμένων σκοπών της ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. (άρθ. 146 παρ. 1 ν. 4001/2011, όπως ισχύει), μόνο η άσκηση των αρμοδιοτήτων «Φορέα Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (ΥΑΠ)» [ιδίως σημεία (ιθδ) έως (ιθη) του άρθ. 146 παρ. 1 ν. 4001/2011] δεν σχετίζεται με τα ορυκτά καύσιμα (πρβλ. Παράρτημα Ι, σημείο 4.3 κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139]. Δυστυχώς, για άλλους λόγους, ούτε η δραστηριότητα αυτή ικανοποιεί την αρχή της «πρόκλησης μη σημαντικής βλάβης»: η ενωσιακή νομοθεσία απαιτεί την θέσπιση ορίων υποθαλάσσιου θορύβου [βλ. Παράρτημα Ι, σημείο 4.3 κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139, όπου αναφέρεται ότι «σε περίπτωση κατασκευής υπεράκτιων μονάδων αιολικής ενέργειας, η δραστηριότητα δεν παρεμποδίζει την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2008/56/ΕΚ, βάσει της οποίας απαιτείται η λήψη κατάλληλων μέτρων για την πρόληψη ή τον μετριασμό των επιπτώσεων σε σχέση με το χαρακτηριστικό περιγραφής 11 (θόρυβος/ενέργεια), που καθορίζεται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας, και όπως προβλέπεται στην απόφαση (ΕΕ) 2017/848...»]. Παρόμοια όρια δεν έχουν θεσπιστεί για τα θαλάσσια ύδατα και με κανονιστικό τρόπο για την χώρα μας, προφανώς για λόγους που σχετίζονται με την έρευνα υδρογονανθράκων [πρβλ. υ.α. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/26689/388/2024 (Β' 1672), όπου δεν θεσπίζονται παρόμοια όρια]. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να αναφερθεί και η έλλειψη θαλάσσιου χωροταξικού

GREENPEACE

σχεδιασμού (για την οποία η χώρα μας έχει ήδη παραπεμφθεί στο ΔΕΕ). **Ενόψει των παραπάνω επιφυλάξεων, η διάταξη θα έπρεπε να προσδιορίσει για ποια έργα, και με ποιες προϋποθέσεις, είναι δυνατόν η ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. να χρηματοδοτείται από τον Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και πώς ακριβώς θα διαχωριστούν οι αρμοδιότητές της (έτσι ώστε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας να μην επιδοτεί δραστηριότητες που αφορούν τα ορυκτά καύσιμα).** Τέλος, αδυνατούμε να διακρίνουμε σε ποιες ακριβώς επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις του "Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας" (όπως έχει εγκριθεί με την Εκτελεστική Απόφαση 10152/21 του Συμβουλίου) είναι δυνατόν να συμμετάσχει, ενόψει των νομοθετικών της σκοπών, η ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε.

Άρθρο 120 Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων – Αντικατάσταση άρθρου 151 ν. 4001/2011

Με την προτεινόμενη διάταξη, εμπλουτίζεται και εκτίθεται με μεγαλύτερη λεπτομέρεια το ελάχιστο περιεχόμενο του κανονισμού της ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. (μέσω παραπομπής στο άρθ. 14 παρ. 2 ν. 4972/2021). Η διάταξη είναι θετική, καθώς ο επικαιροποιημένος κανονισμός θα πρέπει να προσδιορίζει, μεταξύ άλλων, «την πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης που ακολουθεί η εταιρεία, σύμφωνα με κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης (Environmental Social Governance ESG)», τις «πολιτικές και τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας, για τη λειτουργία των οργάνων διοίκησης και του προσωπικού», και τις «τις πολιτικές και διαδικασίες πρόληψης και αντιμετώπισης καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων». Αυτή τη στιγμή, «οι χρηματοοικονομικοί πόροι για την εκτέλεση των καθηκόντων της Αρμόδιας Αρχής του ν. 4409/2016» (δηλαδή, της ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε.) «προέρχονται από τους Κατόχους Άδειας, τους Διαχειριστές και τους Ιδιοκτήτες Μη Παραγωγικών Εγκαταστάσεων» [υ.α. ΥΠΕΝ/Δ ΥΔ Ρ/38979/1154/2022 "Καθορισμός πηγών χρηματοοικονομικών πόρων για την εκτέλεση των καθηκόντων της αρμόδιας αρχής του ν. 4409/2016" (Β 2177)]. Παράλληλα, η ίδια ακριβώς «αρμόδια αρχή» είναι υπεύθυνη (μεταξύ άλλων) για τη «χορήγηση των αδειών αναζήτησης υδρογονανθράκων», την «προετοιμασία και διεξαγωγή των σχετικών διαγωνισμών», την «αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής», τη «συνεχή και συστηματική παρακολούθηση και έλεγχο της ορθής εκτέλεσης των όρων των παραπάνω συμβάσεων», την «κατάρτιση Κανονισμών Ασφαλείας και Υγιεινής, καθώς και προστασίας του περιβάλλοντος» (έργο, ειρήσθω εν παρόδω, που δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα) και την «εισήγηση προς τους Υπουργούς Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Προστασίας του Πολίτη/Ελληνική Ακτοφυλακή για παραχώρηση χρήσης υφιστάμενων λιμενικών εγκαταστάσεων που θα διευκολύνουν τον ελλιμενισμό πλοίων ή άλλων πλωτών μέσων που θα εξυπηρετούν τις υποθαλάσσιες έρευνες». **Πρόκειται για μία παράδοξη κατάσταση, στα πλαίσια της οποίας η αρμόδια αρχή για μία εξαιρετικά επικίνδυνη για το περιβάλλον και την εργασιακή ασφάλεια δραστηριότητα χρηματοδοτείται απευθείας από τους εποπτευόμενους φορείς.**

GREENPEACE

Συνεπώς, κανόνες διαχείρισης του προφανούς κινδύνου σύγκρουσης συμφερόντων και «κανονιστικής άλωσης» (regulatory capture) είναι ευπρόσδεκτοι.